

Σύγκριση της επιστημονικής παραγωγής δημοσιευμάτων για τον COVID-19 με τις μέχρι σήμερα ιικές επιδημίες του 21ου αιώνα: η απόκριση των επιστημόνων, βιβλιοθηκονόμων, εκδοτών και πολιτικών παραγόντων σε παγκόσμιες υγειονομικές κρίσεις έκτακτης ανάγκης

Εισηγητές:

Άρτεμις Χαλεπλιόγλου, Δάφνη Κυριάκη Μάνεση, Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Όταν πρωτοεμφανίστηκε η πανδημία του νέου κορωνοϊού SARS-Cov-2 ή COVID-19, μια πολύ μεταδοτική και επικίνδυνη για την ανθρώπινη ζωή ασθένεια, οι επιστημονικές γνώσεις γι' αυτήν ήταν περιορισμένες. Ωστόσο, μόλις πέντε μήνες μετά το ξέσπασμα περισσότερες από 16000 σχετικές επιστημονικές δημοσιεύσεις είχαν προστεθεί στο PubMed. Στην παρούσα εργασία αναλύονται τα χαρακτηριστικά της πρώιμης βιβλιογραφίας του COVID-19, ενώ συγκρίνεται με τις βιβλιογραφίες των υπόλοιπων επιδημιών του 21^{ου} αιώνα και συγκεκριμένα με τις 2543 εργασίες για το SARS, τις 498 για τη γρίπη των πουλερικών, τις 10411 για τη γρίπη των χοίρων, τις 502 για το MERS, τις 3700 για τον Ebola, και τις 3645 για τον Zika. Οι αναφορές συλλέχθηκαν με αναζήτηση των σχετικών λέξεων κλειδιών με χρονικό περιορισμό ως προς την εμφάνιση της νόσου από το PubMed. Τα δεδομένα εξομαλύνθηκαν με τις σχετικές με το HIV εργασίες που δημοσιεύθηκαν στα ίδια χρονικά διαστήματα με τις επιδημίες. Συγκεκριμένα, αναλύθηκαν εκ παραλλήλου 9334 εργασίες του HIV δημοσιευμένες μεταξύ 2003-2004 για την εξομάλυνση των δεδομένων του SARS και της γρίπης των πουλερικών, 12476 εργασίες HIV που δημοσιεύτηκαν μεταξύ 2009-2010 για τη γρίπη των χοίρων, 15822 εργασίες HIV που δημοσιεύτηκαν μεταξύ 2012-2013 για το MERS, 17353 εργασίες HIV που δημοσιεύτηκαν μεταξύ 2014-2015 για τον Ebola, 17369 εργασίες HIV που δημοσιεύτηκαν μεταξύ 2015-2016 για τον Zika και 3238 εργασίες HIV που δημοσιεύτηκαν μέσα στους πέντε πρώτους μήνες του 2020 για την εξομάλυνση των δεδομένων του COVID-19. Οι βιβλιομετρικές αναλύσεις αυτών των ομάδων δεδομένων καταδεικνύει πως συσσώρευση επιστημονικών άρθρων COVID-19 αποτελεί ένα σταθμό χωρίς προηγούμενο στην ιστορία της ιατρικής βιβλιοθηκονομίας. Ακόμη, βρέθηκε πως υπάρχουν σημαντικές ομοιότητες στην ταχύτητα συσσώρευσης δημοσιεύσεων μεταξύ COVID-19 με MERS (CC=0.988; p=0.003; q=0.006), COVID-19 με Ebola (CC=0.987; p=0.003; q=0.011), και COVID-19 με SARS (CC=0.964; p=0.015; q=0.028). Συμπερασματικά φαίνεται πως η συνεργασία μεταξύ επιστημόνων, βιβλιοθηκονόμων, εκδοτών και πολιτειακών

παραγόντων στις υγειονομικές κρίσεις οδηγεί στην ραγδαία συσσώρευση επιστημονικής γνώσης.